

MÁLTEIGURIN

Úr Orðafari

LÝSINGARORÐ Í HÁSTIGI

Tað tykist fyrri ein part vera avlagt á benda sterk lýsingarorð í hástigi, ívaleystr árin úr dónskum. Serliga munnu tað vera orðini *mestur*, *størstur* og *flestir*, sum eru fyrri vanhyti. Eitt nýhoyrt dømi: «Eftir fólkalitainum hevur Amnesty International í Føroyum flest(?) limir!». Tað rætta í hesum fyrri er »... *flestir* limir». Sleppur tilfikt á halda fram ótálatá, kann skjótt vera, at bendingin so smátt fer av lagi, og at mál okkara verður endingafátækt sum norðurlænsku mezinálmálini.

GIMSTEINUR

Vanligt er at hoyra fyrra lið í hesum orði verða sagdan við longum og trongum íljóði, men ljóðorðini bæði fremst í øðrum liði eiga at gera tað, at í 'ið í fyrra liði verður sagt við stuttum og opnum ljóði, so at fyrr liður ljóðar eins og enska mansnavnið *Jim*!

HARKALID®

Þetta orðið hefur sum flest føroysk orð herðing ella tyngd fremst á. Ti er tað mer enn gátufótt, at »Harkaliðið« – navn á kendum songbóki – at kalla altíð hevur herðing á øðrum liði, tá ið tað verður nevnt í loftmiðlum okkara. Rætt er at siga *‘Harkaliðið* og ikki »Harka‘ liðið.

NÚ Í HEYST

Í dönskum ber til at nýta hjáorðið *her* sum tíðarhjáorð, eitt nú sagt »her til eftiræret«. Men hetta gerst ikki í føroyskum. Maður segði: »Her í heyst«. Hann átti at sagt: »Nú í heyst«.

KYNBLAND

Onkur visti at siga frá Margretu drottning, at »hon segði seg vera ovfarnan« av føroyingum. Hetta mundi ljóða løgið í oyrunum á flestum, tí tað beina var, at hon seg seg vera *ovfarna*.

SEYÐAFÓTUR

Sagt varð frá dreingum, ið spældu sær við at fletta »heim« av seyði. Men tað vóru nú *føtur*! Um seyðaføtur og tað, teir vórðu nýttir til, er at lesa í *Royvinum* eftir Robert Joensen, bls. 101.

SNULTARI

Í síðstuni hefur av og á hoyrst um »snúltarar«, ið hava gjørt seg inn á fisk og annað livandi. Hetta má vera misskilt. Einkí eitur at »snúlla« á føroyskum, tíansheldur »snúltari«, men heldur *snulta* og *snultari*. Annars hefur tilfíkt kykt eisini verið nevnt *snúkur*.

REGLA

Tað er at fegnast um, at tey eru fleiri, ið eru farin á: nýta hetta kvennkynsorðið í stain fyrri tað óreglugila kalkkynsorðið "regul" (hvussu stavgesta tað?). Men enn eru tað tey, ið toyggja á sjálvljóðið og siga [re: gla] við longum e-ljóði. Hetta er skeivt, t' e' ið skal vera stutt eins og t.d. í sagnorðinum *negla*.

KOMID Á BOTN

I umróðunum um kreppuna hefur manning verið tíðni til, at «nú er botnurnin náddur». Hetta týskist vera afturljóð af danska orðalagnum »bunden er náets». Á føroyskum verður sagnorðið at *náa* (e-m) nýtt um eitthvørt, sum ein hefur strembað ímóti, t.d. *náa málinum*. Tískil er tað lítið høpi í at siga, at »botnurnin er náddur». Fáur man hava sett sær tilfikið endamáli! Tá mundi verið betri skil í at orðað heitta eitt nú soleiðis: »Nú er *komid á botn*». Orðið *náa* stýrir hvørjumalli. Maður segir herfyri: »Hesi máli náa vit...» Hann átti at sagt: »*Hesum málum náa vit...*»

NÚ - ENN

Tað er ekki sjáldsamt að hoya menn siga eitt nú: »Upp á núverandi tíðspunkti fái eg einki sagt um hatta mál«. Hví ekki siga »bara« nú ella í *lötuni* ella *sum er*? Eisini eru það tey, sum enn siga »stadigvekk« í staðin fyri *enn*.

SÝRA

Ílt er barndómi at kasta. Enn eru tey, ið siga »syra« (við donskum y-ljóði) um henda sterka, súra evnaløgin, sum á føroyskum eitur *sýra* og einki annað – t.d. *saltsýra*, *svávulsýra* og *edikssýra*.

[illegible]

© 1996

KROSSORÐAGÁTA

**Vinnari: Bárður Klakstein,
Skáltavegur 4
700 Klaksvík**

Loysnin frá seinastu viku

Loysunarorðið: SVARTKALVAFLAK

H	V	I	T	I	N	G	S	R	O	D	I	R	L	L
A	A	U	N	G	A	V	A	B	L	O	R	A		
V	N		N	G	P	A	R	K	I	N	S	I	N	
T	I	N	B	U	R		R	R	N	E	S	N	G	
A			U		S	T	S	W		A	A			
S	V	A	R	T	K	J	A	F	T	U	R	M	K	
K	O	R		R		O	H	E	M	A		A	G	A
A	N		N	E	B	B	A	S	I	L	D	K	A	L
	L	E	I	T		A	V		N	A	N	A	R	V
S	E	I	N	T		S		S	A	G	O	E	R	I
M	Y	N	N	A		S	A	A	D	R	A	L	A	
A	S		A	N	F	I	N	N	U	T	U	I		
T	T			D	A		G	U	R	U	R	A	N	
		B	R	I	L	L	U	V		K		L	A	
54	E	I	D		L	A	N	G	A	S	P	O	R	L
G	U	L	L	L	A	K	S	A	K	N	E	T	T	I

Hvønn leygardag

verður krossorðagáta í blaðnum. Drigið verður millum røttu innsendu loysnirnar. Vinningurin er ein av niðanfyri nevndu bókum frá Føroya Skúlabókagrunni. (Krossa av hvørja tú best kundi hugsað tær).

Fyri at verða við í dráttinum um vinningin, má loysunar-
orðið vera okkum í hendi í *seinasta lagi hósdagin*. Vinn-
arin verður saman við loystu gátuni kunngjördur í blað-
num næsta leygardagin.

Sendið loysunarorðið til: **Sosialurin, Box 76, 110 Tórshavn** – og viðmerkið »**Krossordagáta nr. _____**« á bjálvan.

Loysunar-

ordid:

Navn

Bústa

Bvgd/bvun

Lesið føroyskt – hugsið føroyskt!

- ☐ Fuglar í Norðurhøvum
- ☐ Stjórnarskipanarmálið 1946
- ☐ Spell at sólin kom upp
- ☐ Politiska søga Føroya 1814–1906
- ☐ Føroyskir soppar
- ☐ Døgurðabókin
- ☐ Søgan um eplið
- ☐ Heimsatlas
- ☐ Mannakroppurin – og hvussu hann starvar
- ☐ Alfagurt ljóðar min tunga (fløga/ljóðband)

*Bækur og annað tilfar
– bæði innan og utan skúlagátt.*

FØROYA SKÚLABÓKAGRUNNUR

